Eduskunnan hallintovaliokunnalle 10.3.2022

Asia: Valtiovarainministeriön kirjallinen vastine Svenska Finlands folktingin kirjallisesta asiantuntijalausunnosta

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain kumoamisesta ja poliisin hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta (HE 217/2021)

Hallituksen esityksestä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kumottavaksi laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista. Samalla kumoutuisi valtion paikallishallinnon aluejaon perustana käytetty kihlakuntajako. Säädös on vanhentunut. Lain kumoutumisen vuoksi ehdotetaan tehtäväksi vain välttämättömät muutokset poliisin hallinnosta annettuun lakiin.

Hallituksen esityksessä poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 6 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaukset kihlakuntiin. Paikallista poliisitoimea ei enää järjestettäisi kihlakunnittain vaan siten, että poliisilaitoksen toimialueena olisi yksi tai useampi maakunta tai kunta. Poliisilaitosten toimialueista ja poliisilaitoksen alueellisen yksikön toimialueesta säädettäisiin edelleen valtioneuvoston asetuksella. Poliisilaitoksen toimipisteiden sijaintipaikoista säädettäisiin jatkossa sisäministeriön asetuksella.

Poliisilaitos vastaisi edelleen poliisin tehtäviin liittyvien kansalaisten palvelujen tasapuolisesta saatavuudesta ja laadusta toimialueellaan. Laissa olevia poliisilaitosten alueellisia yksiköitä koskevia säännöksiä ei myöskään muutettaisi.

Poliisin hallinnosta annetun lain 6 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sana kihlakunta korvataan sanalla kunta. Myös momentin ensimmäisen virkkeen sanajärjestystä esitetään muutettavaksi poistamalla kuten-tyyppinen esimerkkiluettelo. Sanajärjestyksen muutos ei muuttaisi säännöksen sisältöä nykyisestä. Esitetyn momentin mukaan muodostettaessa poliisilaitos, jonka toimialueena on useampi kunta, tulee ottaa huomioon asukasmäärä, asukastiheys, laajuus, liikenneyhteydet, kieliolot ja eri alueiden erityispiirteet sekä aluejaotuksen vaikutus viranomaisen kielilain 6 §:ssä tarkoitettuun kielelliseen asemaan

Hallituksen esityksen tavoitteena on tehdä vain välttämättömät lakitekniset
ja säädöshuoltoon liittyvät muutokset. Viranomaisten maantieteellisiä toimialueita ei muutettaisi nykyisestä eikä muitakaan muutoksia säädöksiin ole esitetty tehtäväksi.

Hallituksen esityksen liitteenä on luonnokset valtioneuvoston asetuksista, joihin on esitetty tehtävän vain muuttuvan lainsäädännön johdosta välttämättömät säädöstekniset muutokset. Teknisesti muutettavaksi esitetyillä valtioneuvoston asetuksilla ei olisi vaikutuksia poliisilaitosten tai alueellisten yksiköiden lukumäärään eikä sijoitteluun eikä toiminnallisia vaikutuksia poliisin tai muiden valtion viranomaisten toimintaan, viranomaisten sijoittumiseen, palveluiden järjestämiseen tai muuhun viranomaisten toimintaan.

Valtiovarainministeriö toteaa kantanaan, että hallituksen esityksen tavoitteena on suorittaa vain välttämättömät tekniset säädösmuutokset.

Svenska Finlands folktingin asiantuntijalausunnosta

Folktinget tuo lausunnossaan esiin huolensa liittyen alueellisten yksikköjen toimintaedellytysten turvaamisesta ja poliisin toimintojen keskittymisestä, ruotsinkielisen palvelun saatavuudesta, ruotsinkielisten poliisimiesten koulutuksesta ja urakehityksestä sekä muista kielellisten oikeuksien toteutumiseen vaikuttavista seikoista. Folktinget esittää tämän johdosta, että eduskunnan hallintovaliokunta kirjaisi mietintöönsä, että sisäministeriön tulee valmistella muutoksia poliisin hallintoa koskeviin asetuksiin.

Valtiovarainministeriö toteaa kantanaan, että valtioneuvoston työnajon mukaan poliisin hallinto ja esitetty säädösvalmistelu kuuluvat sisäministeriön tehtäviin. Yleisesti valtiovarainministeriö toteaa, että Foktingetin huoli kielellisten oikeuksien toteutumisesta ja toisella kotimaisella kielellä saatavasta valtion palveluista on perusteltu ja siihen voidaan yrittää vaikuttaa eri keinoin. Nyt käsittelyssä olevan luonteeltaan teknisen lainsäädännön ajantasaistamisen vuoksi välttämättömän hallituksen esityksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole ollut käynnistää kielellisten oikeuksien turvaamiseen tähtäävää laajempaa säädösten asiallista sisältöä muuttavaa valmistelua.

Janne Öberg

Finanssineuvos,
Valtiovarainministeriö, valtiohallinnon kehittämisosasto